

Roofvogels en uilen in 2021

Teun van Dijk

Als lid van de Veldwerkcommissie VWGA heb ik een overzicht gemaakt van de broedgevallen van roofvogels en uilen in de regio Amsterdam in 2021. Dit is gebaseerd op rechtstreekse meldingen door leden van de vogelwerkgroep en het napluizen van meldingen van roofvogels en uilen in ons werkgebied op Waarneming.nl. Alle gegevens heb ik beoordeeld aan de hand van de Sovon interpretatiecriteria. Dit overzicht zal zeker niet volledig zijn, ongetwijfeld zijn er territoria gemist. Zeker van uilen zal het aantal meldingen 'onderbelicht' zijn.

Ook van het huidige broedseizoen maak ik een overzicht. Raak je op de hoogte van broedgevallen in 2022, geef ze dan door via tr.vandijk@planet.nl. Verder is het prettig om meldingen van broedgevallen van roofvogels en uilen op Waarneming.nl niet meer te vervagen, maar onder embargo tot een datum na het broedseizoen te plaatsen. Zo kan ik die waarnemingen beter meenemen in de jaarrapportage.

Torenvalk 44 territoria

11 territoria zuidkant Amsterdam: Amsterdam-ZO, Groot Duivendrechtsche Polder, Middelpolder, Bovenkerkerpolder, Ronde Hoep, Holendrecht- en Bullewijkerpolder, Ouderkerkerplas, Schinkelbos en Botshol.

8 territoria omgeving Schiphol.

3 territoria aan de oostkant van Amsterdam: Diemerpark, Vijfhoek, Noorderpolder en Gemeenschapspolder.

14 territoria in Amsterdam-Noord, poldergebied benoorden Amsterdam, Durgerdam-IJdoorn, Barnegat/Blijkmeerpolder, Ransdorp, Zunderdorp, Broek in Waterland, Broekermeer, Volgermeer, rond Zuiderwoude, rond Monnickendam en op Marken.

8 territoria in het Westelijk Havengebied en Lutkemeerpolder.

Boomvalk 11 territoria

1 territorium aan de zuidkant: Uithoorn.

1 territorium in het Amsterdamse Bos.

4 territoria aan de oostkant van Amsterdam: Diemen, Diemberbos, Diemerpark/Vijfhoek en Weesp.

3 territoria in Amsterdam-Noord en het poldergebied ten noorden van Amsterdam, Ilperveld en Volgermeer.

2 territoria aan de westkant van Amsterdam: Sloterpark en Bretten.

Slechtvalk 6 territoria

Westelijk Havengebied AEB, Slotervaart Riekerhof, Buikslotermeer, Rijksmuseum, Arena en Zuidas. Voorts waren er broedparen aanwezig op de volgende locaties, waarbij geen nest kon worden vastgesteld: Mondriaantoren, Rieker Business Park, Sloterdijk.

Sperwer 33 territoria

8 territoria aan de westkant: Lutkemeerpolder, Westgaarde, Osdorper Binnenpolder, Sloterweg/Wielercentrum, Sloterpark, Rembrandtpark, Erasmuspark, Westelijk Havengebied, Bretten en Geuzenbos.

7 territoria aan de oostkant: Flevopark/Science Park, Nieuwe Oosterbegraafplaats, Duivendrecht, Diempolder/ARKzone, Diemberbos, Vijfhoek en Weesp.

10 territoria aan de zuidkant van Amsterdam: Beatrixpark, Groot Duivendrechtsche Polder, Ouderkerk, Hoge Dijk, Gaasperzoom, Gaasperplas, Middelpolder, Uithoorn en Botshol.

4 territoria in Amsterdamse Bos: Heuvel, Schinkelbos, De Poel en Koenenbos.

4 territoria in Amsterdam Noord: Volgermeer/Broekermeer, Ransdorp/Kinselmeer en Zuiderwoude.

Havik 21 territoria

4 territoria aan de westkant van Amsterdam: Sloterweg, Westgaarde, Sloterpark en Bretten.

7 territoria aan de zuidkant van Amsterdam: Ronde Hoep, Hoge Dijk, Gaasperzoom, Hoge Dijk, Middelpolder en Botshol.

4 territoria in het Amsterdamse Bos.

3 territoria aan de oostkant van Amsterdam: Sciencepark/Spoorzicht, Vijfhoek/Haven Ballast en Weesp.

3 territoria in Amsterdam-Noord en het gebied ten noorden van Amsterdam en Ilperveld.

Vrouw Sperwer op de loer

Buizerd 64 territoria

13 territoria aan de westkant van Amsterdam: Sloterpark, Westgaarde/Lutkemeerpolder, Westelijk Havengebied, Geuzenbos, Bretten, Eendrachtspolder, Spaarnwoude en Noordelijke Oeverlanden.

5 territoria rond Schiphol en Badhoevedorp.

7 territoria in het Amsterdamse Bos/Schinkelbos.

9 territoria aan de oostkant/ten oosten van Amsterdam: Watergraafsmeer, Flevopark, Diemerpark, Diembos, Overdiemerpolder, Diemerpolder, Vijfhoek, Driemond en Weesp.

18 territoria zuidkant van Amsterdam: Beatrixpark, Amstelpark, Zuideramstel, A'dam ZO, Hoge Dijk, Uithoorn, Bovenkerkerpolder, Middelpolder, Duivendrecht, Groot Duivendrechtsche Polder, Holendrecht- en Bullewijkerpolder, Ouderkerk, Ronde Hoep en Botshol.

12 territoria in Amsterdam Noord en het gebied ten noorden van Amsterdam: Ransdorp, Zunderdorp, Uitdam/Bloemendalergouw, Poppendamergouw, Rijperweg, Blijkmeerpolder, IJdoorn, Volgermeer/Broek in Waterland, Varkensland, Brockermeer, Rietbroek, Ilperveld, Zuiderwoude en Zeedijk.

De Gierzwaluw

Wespendief 2 territoria

2 territoria in het Amsterdamse Bos.

Bruine Kiekendief 17 territoria

IJperveld, Uitdammer Die, Barnegat, Volgermeer/Zuiderwoude/Broekermeer, IJdoorn/Uitdammerdijk, Ransdorp/Zunderdorp, Zeedijk/Binnen-Buitengouw, Varkensland, Bretten, Lutkemeerpolder, Schinkelbos, Bovenkerkerpolder, Middelpolder, Ouderkerk/Ronde Hoep, Aetsveldsche Polder, Schiphol en Botshol.

Steenuil 10 territoria

Bovenkerkerpolder, Ouderkerk/Ronde Hoep.

Velduil 0 territoria

Bosuil 16 territoria

Noorderpark, Vliegenbos, Sloterweg, Westgaarde, Beatrixpark, Amsterdamse Bos, Amstelveen, Amsterdam-ZO, Nieuwe Oosterbegraafplaats, Driemond, Groot Duivendrechtsche Polder en Botshol.

Ransuil 11 territoria

Vijfhoek e.o., Amsterdam ZO, Driemond, Uithoorn, Bovenkerkerpolder, Amstelveen, nabij Hoofddorp, Groot Duivendrechtsche Polder, Ouderkerk, Uithoorn, Bretten, Amsterdam-Noord en Waterland.

FOTO: WILLIAM PRICE

Er zijn in 2021 minder Steenuilen gezien

Kerkuil 9 territoria

Groot Duivendrechtsche Polder, Ouderkerk, Ronde Hoep, Bovenkerkerpolder en Waterland.

Overzicht en trends

In totaal zijn van twaalf soorten roofvogels en uilen territoria vastgesteld. Het ging hierbij om 46 territoria van uilen en 198 territoria van roofvogels. Het is verheugend dat in een door mensen zo dicht bevolkt gebied zoveel roofvogels en uilen aanwezig zijn in de broedtijd. In 2004 publiceerde Paul M. Marcus ook al een roofvogeloverzicht. Sinds 2012 heeft de VWGA dit initiatief voortgezet. We moeten ons er bewust van zijn dat Paul Marcus zelf al aangeeft dat de gegevens van 2004 verre van volledig zijn. Ook zijn dankzij Waarneming.nl de gegevens vanaf 2012 vollediger.

NB: Gezien de verborgen levenswijze van uilen valt te betwijfelen of de aantallen reëel zijn. De toename in de jaren tien kan wellicht worden toegeschreven aan toenemende meldingen op Waarneming.nl en de grotere belangstelling voor uilen.

Broedgevallen roofvogels

	2004	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bruine Kiekendief	10	10	14	11	18	12	23	12	15	16	17
Havik	10	31	27	27	33	37	29	21	21	28	21
Sperwer	16	32	29	28	30	35	38	34	33	45	33
Buizerd	8	71	57	58	64	63	69	64	87	69	64
Wespendief	0	0	0	1	2	1	1	1	1	1	2
Torenvalk	4	23	27	28	45	31	36	40	35	52	44
Boomvalk	7	26	23	23	23	22	21	23	16	18	11
Slechtvalk	1	4	3	3	4	5	6	9	5	5	6
TOTAAL	56	197	180	179	219	206	223	204	213	234	198

Broedgevallen uilen

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Steenuil	13	11	12	17	16	12	15	13	13	10
Velduil	0	0	2	0	2	0	3	0	0	0
Bosuil	13	11	10	19	37	30	21	22	27	16
Ransuil	14	13	21	22	16	15	12	22	28	11
Kerkuil	5	5	5	11	12	9	12	13	23	9
TOTAAL	45	40	50	69	83	66	63	70	91	46

Ontwikkelingen Roofvogels

Hoe verhouden de Amsterdamse cijfers zich tot het landelijk beeld?

De **Torenvalk** laat sinds 1990 landelijk een dramatische afname te zien, die trend lijkt in ons werkgebied nu ook in beeld te komen.

Ook de **Boomvalk** neemt sinds 1985 gestaag af, terwijl die soort bij ons stabiel bleef, de landelijke trend lijkt nu ook Amsterdam e.o. in haar greep gekregen te hebben.

De **Slechtvalk** geeft nu een kleine toename met broedgevallen te zien, terwijl er op diverse plekken ook paartjes verbleven zonder dat er sprake was van een nest. Helaas worden steeds meer nestkasten verwijderd: Hemweg, ABN-AMRO, ING-Arena. Alleen de laatste is in de nabijheid herplaatst. Op de Mondriaantoren vertoeft al jaren een paartje, evenals op het voormalige Nissankantoor op het Riekerbusinesspark aan de Johan Huizingalaan. Het paartje op het Ringparkgebouw (dat nu in transitie verkeert) heeft een wanhopige nestpoging met eieren gedaan op het Riekerhof, ook van dit gebouw is de toekomst onzeker.

Bij de **Sperwer** zien we landelijk sinds 2000 een dalende lijn, na een succesvol 2020 is nu ook bij ons de stand weer terug op een normaal gemiddelde. Het blijkt dat de Sperwer vanwege predatie door Havik steeds meer stedelijk gebied verkiest, i.p.v. bebost gebied.

Landelijk lijkt de **Havik** zijn top te hebben bereikt. Ook bij ons is nu een daling te zien. Diverse legfels hebben dit jaar geen vliegvlugge jongen opgeleverd. Mogelijk speelt daarin ook de boommarker een rol.

De **Wespendief** schijnt het erg naar zijn zin te hebben in het Amsterdamse Bos, het tweede broedgeval en het bezoek van diverse individuen aan het bos is een positief signaal.

Vanaf de eeuwwisseling laat de **Bruine Kiekendief** een dalende lijn zien, terwijl bij ons de populatie min of meer stabiel blijft en in 2017 zelfs een topscore behaalde. Ook in 2021 deed deze soort het in ons werkgebied goed.

Na een gestage toename blijft de **Buizerd** landelijk sinds 2006 op dezelfde lijn. Het Amsterdamse plaatje laat nu na een topjaar, weer een 'normaal' gemiddelde zien.

Ontwikkelingen Uilen

En hoe zit dat regionaal en landelijk met de uilen? Landelijk is de **Steenuil** sinds 2001 stabiel. Bij ons zien we nu een afname.

Bij de **Velduil** is landelijk na de daling tot 2007 weer enige toename zichtbaar. Dat klopt dus ook met de spaarzame broedgevallen in ons werkgebied. In 2017 trad landelijk een dip in. In elk geval vertoonde de Velduil in 2018 belangstelling voor ons werkgebied. In hoeverre er sprake is van geslaagde broedgevallen is onbekend. Kennelijk vonden de Velduilen de Amsterdamse regio in 2019 niet interessant, in 2021 werden wel Velduilen in de broedperiode gezien (Ronde Hoep en Poppendammerweeren), maar er kon geen broedgeval worden vastgesteld.

De **Bosuil** is sinds de eeuwwisseling landelijk stabiel, maar bij ons kon je spreken van een duidelijke toename. De soort werd in 2016 ook verbazend vaak gemeld binnen

de grachtengordel zonder dat meteen sprake was van een broedgeval. In 2017 ging de **Bosuil** landelijk afname vertonen. In 2018 is dat ook in ons werkgebied duidelijk het geval. We kunnen t.o.v. 2020 stellen dat de neerwaartse trend voor deze uil in het Amsterdamse weer teruggekeerd is.

Landelijk gaat het droevig met de **Ransuil**, die sinds 1990 alleen maar een dalende tendens te zien geeft. In ons werkgebied kon je die stand vrij stabiel noemen. Het jaar 2019 evenaarde het topjaar 2015 en in 2020 zette er weer groei door, nu zien we echter een enorme dip. Het is zelfs de laagste score van alle getelde jaren.

De **Kerkuil** laat landelijk een heel grillig patroon zien. Gelukkig was hij in ons werkgebied de laatste vier jaren stabiel. Na 2018 met 10 gemelde verkeersslachtoffers, pakte 2019 gunstiger uit; er werden 2 verkeersslachtoffers gemeld, maar 2020 kende weer 8 Kerkuilen die slachtoffer werden van het autoverkeer. In 2021 werden weinig dode Kerkuilen gemeld; twee stuks. Op enkele plaatsen in het land is men nu hectometerpaaltjes aan het voorzien van een doorrollende bovenkant, waardoor uilen hier niet meer op willen landen. Het blijkt te helpen om uilen op veiliger afstand van snelverkeer te houden. Ondanks weinig verkeersslachtoffers is het contrast met 2021 wel heel groot, een afname met meer dan de helft!

Het is heel opvallend dat alle uilensoorten in ons werkgebied een flinke terugloop laten zien. Nu kende 2021 een ongewoon raar voorjaar, met veel kou, waardoor allerlei vertraagde ontwikkelingen te zien waren in bladuitloop, bloei, insectenpiek. Het zou het broeden van uilen ook beïnvloed kunnen hebben. Ook opvallend veel roofvogels laten een afname te zien.

Bijzondere dank voor het aanleveren van gegevens gaat uit naar, Jan van Blanken, Roely Bos, Philipp Derks, Paul Marcus, Frank Warendorf, Mark Kuiper, Martin Kempe, Ben Daemen Fons Bongers en Zainal Haberham.

Geraadpleegde bronnen:

De Gierzwaluw nr. 1, juni 2005 pag. 15	Sovon Broedvogels in Nederland 2016, pag. 77-79
Paul M. Marcus – Broedgevallen van roofvogels in Amsterdam in 2003 en 2004	Sovon Broedvogels in Nederland 2017, pag. 54
Sovon: Broedvogels in Nederland 2011, pag. 144	Sovon Broedvogels in Nederland 2018, pag. 92, 93, 138-142
Grafieken van Nederlandse indexen	Sovon Broedvogels in Nederland 2019 pag. 65 en 139 Grafieken van Nederlandse indexen.
Sovon: Broedvogels in Nederland 2012, pag. 76 (Kerkuil) en 114 grafieken van Nederlandse indexen	Sovon Vogelbalans 2014 pag 14 e.v.
Sovon: Broedvogels in Nederland 2013, pag. 124, 125 en 127. Grafieken van Nederlandse indexen.	Sovon Vogelbalans 2015, pag. 16-17
Sovon: Broedvogels in Nederland 2014, pag. 51, 78-81 en 126-129 Grafieken van Nederlandse indexen.	Sovon Vogelbalans 2016, pag. 10 e.v.
Sovon: Broedvogels in Nederland 2015, pag. 54-55 en 130-131 Grafieken van Nederlandse indexen.	Sovon Vogelbalans 2017, pag. 10 e.v.
	Sovon Vogelbalans 2018
	Sovon Vogelbalans 2019
	Sovon Vogelbalans 2020
	Sovon Vogelbalans 2021